

Nytt kulturmagasin fra Aftenposten

– Rart at ingen har laget det før, mener sjefredaktør Hilde Haugsgjerd.

I løpet av første halvår 2011 vil et nytt kulturmagasin bli lagt ut i bladhyllene landet over. Hjørnet på omslaget vil prydes av den velkjente Aftenposten-logoen, men hva bladet skal hete, har Aftenpostens sjefredaktør Hilde Haugsgjerd foreløpig ikke den fjerneste anelse om.

– Men vi vet hva det skal inneholde, ler hun.

– Det skal ha tre hovedingredienser; En del kulturstoff fra Aftenpostens kulturredaksjon, én del innkjøpt kulturstoff fra andre aviser og publikasjoner rundt omkring i verden, og til slutt én del kulturstoff som er spesialprodusert for magasinet.

– **Er det marked for et slikt kulturmagasin?**

– Det tror jeg. Nordmenn er kulturinteressert, og mange har en bred kulturinteresse. Personlig er jeg interessert i både litteratur, musikk, film og teater, og kunne hatt god nytte av et magasin som dekker hele kulturfeltet. Så det vi gjør, er å bygge videre på suksessen vi har hatt med Innsikt, som hadde et opplag på 40 000 i sommernummeret. Innsikt er et ni-

Sjefredaktør Hilde Haugsgjerd

sjeprødukt for vitebegjærlige nordmenn, og det har vist seg å være mange av dem. Det tror jeg gjelder kulturinteresserte nordmenn også.

– **Er du ikke redd for at et slikt magasin vil kannibalisere på Aftenpostens kjerneprodukter?**

– Nei. Dette blir et månedlig magasin. Aftenposten lager kulturjournalistikk på både nett og papir syv dager i uken hele året. Men noen bor slik til at det ikke er naturlig å abonnere på Aftenposten, og mange av leserne forteller oss at de ikke rekker å lese alt de finner i avisen. Et magasin som samler opp og gir et helhetlig bilde av kulturfeltet i Norge og resten av verden, det finnes ikke her til lands, og det er nok et udekket behov. Det er rart at ingen har laget det før, egentlig.

JOACIM LUND

OXLO-pris til Nordic Black Theatre

Oslo kommunes OXLO-pris 2010 tildeles Nordic Black Theatre for deres innsats for å skape en romslig, inkluderende og åpen by, fri for fordommer og rasisme. Ordfører **Fabian Stang** overrekker prisen tirsdag i Rådhusets festgalleri.

OXLO står for Oslo Extra Large og er Oslo kommunes holdnings- skapende arbeid for mangfold og mot rasisme, fordommer og diskriminering.

Rais-familien fikk ikke medhold

Seks medlemmer av familien til bokhandler **Shah Mohammed Rais** får ikke føre saken mot **Åsne Seierstad** og Cappelen Damm hver for seg, slik de har krevd. Oslo tingrett har bestemt at de seks familie-medlemmenes inntreden i saken ikke skal tillates. Tingretten dømte 23. juli Seierstad og Cappelen Damm til å betale

Suraia Rais 125 000 kroner i oppreisning hver. Dommen er anket. Dersom de seks andre familiemedlemmene som har gjort krav på å være parter i saken, skulle fått samme erstatning, ville Seierstad og forlaget blitt dømt til å betale 1,75 millioner. Rettsakene i kjølvannet av Seierstads bok *Bokhandleren i Kabul* startet 3. juni 2008. (NTB)

Skarpere lut

Det heter faktisk skarpere lut. Men oftere og oftere ser vi uttrykket «hardere lut», som i denne NTB-meldingen i midten av oktober: «Nå vil Høyre og Landsforeningen for barnevernsbarn at det tas i bruk hardere lut.» De som ved siden av språkeksperter, selvsagt, er best rustet til å forklare hvorfor de bør hete skarp lut, er kjemikerne. De kjenner ikke uttrykket hard lut, og dermed heller ikke hardere lut. Lut er en alkalisk væske, det «motsatte» av syre. Den har den egenskap felles med syre at den er etsende, og den etser desto mer jo skarpere den er. Seneste gang vi ikke-kjemikere fikk en påminnelse om det gjennom massemediene, var i reportasjene fra Ungarn etter at noen landsbyer ble oversvømmet av lut, som i tillegg var foruren-

Språket vårt

PER EGIL HEGGE

set av tungmetaller. Det skjedde etter at veggene på en dam for avfall fra en aluminiumoksidfabrikk brast. Flere av dem som kom til skade, hadde fått sår som følge av at de var utsatt for det som i kjemisk forstand var skarp lut. De følte helt sikkert, og føler nok fremdeles, ikke noe behov for enda skarpere lut. Det er et uttrykk som vi stort sett bruker i overført betydning, slik som i sitatet fra debatten om barnevernet.

per.egil.hegge@aftenposten.no

Olsens Munch-

■ Håper på samarbeid med offentlige museer

Petter Olsen bygger museum og galleri på Ramme gård. I tillegg har han kjøpt Edvard Munchs hus Nedre Ramme. Hvitsten kan bli en viktig kulturdestinasjon.

KAJA KORSVOLD
TRYGVE INDRELIID (foto)

– Jeg tror han må ha sovet på det rommet. Petter Olsen peker opp på det store vinduet i annen etasje. Det hvite gamle huset ligger med ryggen mot store furuer og fronten mot en stor grønn eng.

Nedenfor er det en lang strand og svaberg delvis gjennomhullet av tyske forsvarsverk. En gammel tyskerbrakke er gjort om så det ser ut som et sørlandshus og bortover på venstre side av bukten ligger et bryggeanlegg hvor Munchs atelier en gang lå.

Rederarvingen Petter Olsen viser rundt på Edvard Munchs perle av et fristed, Nedre Ramme i Hvitsten. Olsen har i flere år drevet økologisk gårdsbruk og kulturarrangementer på Ramme Gaard. Nå har han kjøpt Nedre Ramme, eller Peters Minde, som ligger rett nedenfor Ramme gård, ved sjøen. Stedet som Norges mest berømte maler kjøpte i 1910 da han holdt på med ut-smykningen til Universitetets aula, skal nå restaureres.

Nesten uforandret. – Jeg skal prøve å finne den opprinnelige fargen, sier Olsen.

Da Edvard Munch bodde her var huset garantert ikke hvitt, mener han. Den nye eieren er nøye på at hus, landskap, brygger og uthus nå skal tilbake til det opprinnelige. Munch eide Nedre Ramme eller Muncheramme som det heter på folke-munne frem til sin død i 1944. Tyskerne rekvirerte stedet under krigen. Etter krigen ble Nedre Ramme kjøpt av en privat familie som har hatt det frem til nå. Heldigvis er det få forandringer.

– Her ser du hvor kullboden sto. Petter Olsen skrutter opp en relativt stor grunnflate ute på den delvis demonterte stenbryggen. Her ønsker han å bygge opp

Petter Olsen kjøpte den ti mål store eiendommen Nedre Ramme tidligere i år. I skogen bak huset bygget Edvard Munch en modell av aulaaen i naturlig størrelse og malte noen av sine mest kjente bilder.

Ramme Gaard

Petter Olsen overtok gården i 1966.

Siden 1986 har gården vært drevet økologisk.

Barokk hage med skulpturer, dammer, fontener og mange sjeldne planter.

Arrangerer bl.a. Ramme Shake-spæarefestival, Ramme Rokkefestival, hagedager og markeder.

Satser på gjesteaktiviteter som selskap, kurs, konferanse og evenementer.

Bygger galleri, stedsmuseum og cirka 40 overnattingsrom.

Nettadresse:

www.rammegaard.no

Nedre Ramme

Også kalt Peters Minde eller Muncheramme. Bruk under Ramme gård.

Rester etter gammel bosetning og gravrøyer i området.

Edvard Munch eide stedet fra 1910 og til han døde i 1944.

Petter Olsen kjøpte Nedre Ramme for 11 millioner kroner i år.

Petter Olsen (62)

Investor og yngre bror av skipsreder Fred. Olsen.

Arvet en større samling Munchbilder fra faren Thomas Olsen.

Eier Ramme gård, nord for tettstedet Hvitsten i Vestby kommune.

Fikk i 2009 konsesjon for å kjøpe Hauger gård, sør for Hvitsten. Kjøpte Hauger for 43 millioner.

Hvitsten

Tidligere ladested. Hadde stor trelasteksport på 1700- og 1800-tallet.

I vår tid bade- og feriested.

Ligger i Akershus, Vestby kommune, på østsiden av Oslofjorden mellom Drøbak og Son.

Skipsrederiet Fred. Olsen & Co er grunnlagt her.

Gallionsfigurer fra Fred Olsens båter pryder stedet.

Mange kunstnere har hatt tilhold i Hvitsten.

Åftenposten fakta

drøm snart en realitet

■ Satser på feiring av 150-årsjubileet for Edvard Munchs fødsel i 2013

Munchs uthus og atelier, også bolverksbyggen skal bli som den var.

Gjestehus. Alle de tre bygnin- gne etter Munch skal bli gjeste- hus med selskapslokaler, bolli- gen, det lille annekset og atelier- ret han håper å få tillatelse til å bygge opp igjen. 14 rom tilsam- men er planlagt på Nedre Ram- me. Publikum vil altså kunne få tilgang til den lille paradiskbukta. Her fant Munch mange av sine strandmotiver, blant annet Alma Mater.

Petter Olsen rister på sitt røslige nøkkelknippe som henger i en snor rundt halsen. Roper på bik- kja Bass, som straks kommer lø- pende. Han åpner porten til den eventyrlige hagen han har an-

lagt rundt Ramme gård. Her kunne man ha funnet location til en Harry Potter-film. Mens Munchs Nedre Ramme er preget av slitasje, er det lagt ned store summer og enorm innsats i Ramme Gaard som Olsen arvet i 1966 da han var 18 år.

– Vi monterte henne mens det var is. Han peker på en kvinne- statue som ser ut som den svever over en liten dam. Vissent løv og rim på bakken gjør det bare mer stemningsfullt i hagen som nev- nes som en av Norges fineste. Der hilser gartnermesteren Tommy Ahnby, som har kultstat- us blant hagefolk, og er spesia- list blant annet på magnolia av alle vekster.

– Jeg er på jakt etter både dag- lig leder og gårdbruker. Kan du

få med det? Gjennomfrosne var- mer vi oss på en kopp te inne i huset som er eierens private. Her leves det enkelt på begren- set plass, omgitt av bøker og gamle rariteter. Olsen har i flere år drevet «Ramme Gaard» med økologisk kafé, rockekonserter og friluftsteater som sommeren. Når driften nå etter hvert skal utvides trenger han flere folk.

– Jeg har gitt beskjed om at byggeproppen må sikres. Eierne av Ramme er irritert. Vi står ved det enorme hullet på oversiden av hagen og Olsen har funnet et åpning i gjerdet. Her bygges nå

Det store krateret skal romme underjordisk galleri og stedsmuseum. Husene til venstre blir stående og til høyre kommer det gjestehus med gårds plass imellom.

Fortsetter neste side >>

Hunden Bass leder an over Petter Olsens perle av en eiendom i Hvitsten.

Nedre Ramme var lagt ut for salg tidligere i år. Petter Olsen fikk kjøpt eiendommen for 11 millioner, fire millioner under prisantydning.

«Fortsetter fra forrige side

kunst- og lokalmuseet Olsen har prosjektert og planlagt i flere år. Alarmen går i det vi nærmer oss. Vi må vente til smellet er over, før vi kan gå inn i krateret. Det ryker fra gummimattene som ligger over sprengningsstedet. Glatte fjellvegger omgir stedet som skal bli kunstgalleri og stedsmuseum og gjestehus med 24 rom. Hele anlegget blir totalt på 2500 kvadratmeter, inkludert lager, magasiner, en vognremisse – for å nevne noe.

Mer enn Munch. På spørsmål om Petter Olsens egen Munch-samling skal henge permanent her, svarer han at det skal

den ikke. Samlingen består ifølge Wikipedia av 38 bilder, hvorav 20 oljemalerier, et av bildene er en av de fire originale utgavene av «Skrik».

– Jeg tenker meg tematiske sommerutstillinger hvor bilder fra min egen samling kan inngå. Jeg inviterer til et samarbeid med det offentlige og bilder kan lånes inn fra andre.

Sier Petter Olsen.

– Jeg satser på å få hele driften til å gå rundt. Jeg gjør dette fordi det føles naturlig og riktig. Noen gullkantet investering er dette ikke, sier han.

Feiring i 2013. «Ramme billedgalleri og stedsmuseum» blir navnet på museet. Både i museet og galleriet vil det bli lagt vekt på de mange sentrale kunstnerne

som har hatt tilhold i distriktet: Edvard Munch, Frits Thaulow, Theodor Kittelsen, Sigrid Undset og kristianiabohemen gjennom Oda og Christian Krohg og Hans Jæger med flere. Skipsfart og iseksport, Ramme gårds historie med sanatoriedriften, arkeologi og spennende geologi er også temaer.

I 2013 skal Norge feire 150-årsjubileet for Edvard Munchs død. Ramme gård blir trolig en del av jubileumsfeiringen.

– Vi satser på ferdigstilling her med tanke på jubileumsåret 2013. Det virker som at entusiasmen for prosjektet brer seg. Jeg håper Ramme Gaard med Munchs hus og billedgalleri kan bli en attraktiv kulturdestinasjon, sier Petter Olsen.

kaja.korsvold@aftenposten.no

Når verden smuldrer opp

Konsert klassisk

Oslo-Filharmonien

Gustav Mahler: Symfoni nr. 9

Jukka-Pekka Saraste: dirigent

Oslo Konserthus Torsdag 11. november

● I et privat bibliotek nær Monceauxparken i Paris ligger manuskriptet til Mahlers Adagio fra 9. symfonien. Det er sterk lesning.

Den som lett blir uvel av trivielle koblinger mellom komponistens liv og musikkens innhold, blir utfordret av manuskriptet. I margene har komponisten skrevet hjerteskjærende avskjeder til livet og kjærlighetserklæringer til sin kone. Ikke bare var musikken i ferd med å oppløse seg, mannen også.

Men det er mer. Vi kan faktisk si at Mahlers siste fullførte verk egenrådig oppløser den tysk-østerrikske symfoniske tradisjonen. Det fragmenterte erstatter musikalske temaer og fortærer symfoniens former. De enkelte instrumentale brokker river seg løs og farer forbi som skikkelser i et musikkhistorisk aftenland. I møte med en musikk som forvitret mellom komponistens fingre, finnes det kun ett valg. Enten akseptere oppløsningen (noe dirigenten og Mahlers nære venn Bruno Walter gjør) eller holde musikken mest mulig sammen.

Strykerklang. Torsdag den 11. november 2010 kan bli en viktig dato i OFOs historie. Saraste hadde satt første og andre fiolin på hver sin side av podiet. Det var også slik Mahler ville ha det. Det oppbrutte kontrapunktiske spillet mellom fiolinene får nå en ny mening. Men viktigere er det at denne plasseringen hjelper på Konserthusets vanskelige akustikk. Aldri har Filharmonien hatt bedre strykerklang. Beviset ble tredjesatsen. Selv med ny plassering fant orkesteret frem til et samspill som var forbløffende "tight", ja nesten kammermusikkalsk. Denne kritikeren har hørt utallige innspillinger og konserter med Mahlers niende, man fremføringen av Rondo-Burleske sto i en absolutt særklasse. Og bravo messing!

Vanket det ris til treblås sist torsdag, så er nå en langt bedre garnityr som må på bordet. Per Flemstrøms dype gullaktige fløyteklang og samspill med klarinett og horn er ubetalelig, men spillet til hele treblåsgruppen var både levende og intelligent. Hver lille frase fikk form. For er det ikke nettopp dette vi ønsker, at ikke noter bare spilles bra, men at musiseringen skaper mening? Om vi er enige eller ei med forklaringen, er faktisk ikke det avgjørende. Men den som vil tale må ha noe å si.

Raske tempi. Vel, så var det fragmentets problem. Saraste valgte, som de fleste nålevende dirigenter, å binde musikken sammen. Et middel ble raske tempi. Slik blir musikken mindre utfordrende, mindre emosjonelt utmattende og truende. Tanken leker bak. Gjenspeiler vår preferanse for en mer polert musisering et ønske om å holde verket tunge symbolikk på avstand, et ønske om å holde sammen en verden som svevrig vil smuldre opp?

ERLEND HOVLAND